

محمدجواد محبت

وی در زادگاهش کرمانشاه تحصیل کرد و پس از پایان مقطع دیپلم، شغل معلمی را در شهرستان قصرشیرین آغاز و پس

از 14 سال به زادگاهش کرمانشاه برگشت و راه پر فروغ معلمی را تا زمان بازنشستگی ادامه داد. این شاعر خوش قریحه و نام آور کرمانشاهی مبتکر شعر گفتاری و از پیشگامان شعر اعتراض در دوران ستمشاهی است.

این هنرمند نام آور در گفت و گو با خبرنگار ایرنا آغاز شعر سرایی خود را در 13 سالگی عنوان کرد و گفت: اولین اثر

خود را در سن 13 سالگی سرودم که در صفحه نخست نشریه "مشیر" در تهران به چاپ رسید. محبت افزود: از سال 1345 شعرهای جدی من که غالباً مایه های سیاسی داشت در نشریاتی همچون خوشه، تهران مصور،

روشنفکر و اطلاعات هفتگی منتشر می شد که نمونه ای از این سروده ها را می توان در کتاب شب های شعر خوشه که

چاپ سوم آن در سال 80 منتشر شده، دید.

محمدجواد محبت به گفته خود، در سالهای 50 و 56 به خاطر سرودن و چاپ شعرهای سیاسی، انقلابی دستگیر و مدتی

را در زندان ساواک در شهرستانهای قصرشیرین و مشهد بسر برد.

(وی افزود: سرایش بخشی از منظومه فصلی از یادهاپیش از پیروزی انقلاب، جایزه شعر فروغ را نصیب او کرد)
1352

۳

و پس از انقلاب) سالهای 60 و (61 در گروه شاعران بلند آوازه نوپرداز برنده جایزه شعر جنگ شد. وی گفت: در سال 62 برای و ر یایش کتابهای درسی به سازمان برنامه ریزی و تالیف کتب درسی وزارت آموزش و پرورش دعوت و از سال 1363 شعرهای فصلها، نماز و دو کاج و آشنای همیشه خوب او در کتابهای فارسی دوم و سوم و

چهارم و پنجم ابتدایی به چاپ رسید.

برخی از آثار نثر بدون امضای وی نیز همچون نوجوان ب ی سجدی و مشکلی که آسان بود در کتابهای فارسی سوم و چهارم

ابتدایی آمده است.

از محمدجواد محبت در مجموع 14 اثر تصنیفی) دفتر شعر مستقل (و هفت اثر تالیفی تاکنون چاپ و منتشر شده است.

از جمله آثار این شاعر توانا و پیشکسوت می توان به "روایح گل یاس"، "صحایف گل سرخ"، "با بال این پرنده سفر

کن"، "اشک لطف می کند"، "کجایی گریه دل ناصبوران"، "رگبار کلمات"، "خانه هل اتی" قلب را فرصت حضور دهید، کوچه باغ آسمانی، با موج عطرهاى بهشتی، از سالهای دور و نزدیک و ... اشاره کرد. شعر نبوی، رضوی، اشعار عاشورایی، شعر انتظار و بهارانه ها از جمله درون مایه های اشعار این شاعر خوش قریحه و

متعهد کرمانشاهی است.

آخرین اثر چاپ شده این شاعر کتابی است با عنوان "نردبان آسمان" که امسال از سوی حوزه هنری تهران به چاپ

رسید.

به گفته وی، اکنون کتابی به نام "نت آواز قناریها" از این شاعر در دست چاپ است.

محبت از جمله شاعران مسلمان، متعهد و پیشتازی است که شیوه گفتارش بر بسیاری از نام آوران تأثیری ژرف نهاده و

بسیاری از شاعران خوش قریحه معاصر با ارشاد و تربیت وی بالیده و به عرصه های نوینی از خلاقیت راه یافته اند. وی در این باره گفت: از جمله شاعرانی که در آغاز راه با من همگام شده و استعدادهای درخشان آنها بعدا درخشش یافت و به سبک ویژه ای دست یافتند می توان احمد عزیزی، محمد سعید میرزایی و بیژن ارژن را نام برد. این هنرمند آگاه و متعهد کرمانشاهی در پایان، قدم نهادن در صراط مستقیم را به همگان توصیه و تأکید کرد: هر کاری

برای خدا انجام شود کار خوبی است مانند آن پیر چنگی در جلد اول مثنوی که گفت خدایا آمده ام فقط برای تو بزنم.

وی با اشاره به استعدادهای بسیاری که خداوند در نهاد انسانها قرار داده گفت: باید استعدادها را از دوران کودکی کشف

کرد و پرورش داد تا در آینده به بالندگی رسیده و زمینه رسیدن انسان به کمال را فراهم کند.

محمدجواد محبت دارای یک فرزند دختر و یک فرزند پسر است.

۴

همچنین وی یکی از چهار شاعری است که جایزه شعر فروغ به او اختصاص یافته است. از او آثار متعددی به چاپ رسیده است که حاوی نکات عمیق ادبی می اش بند. گروه: علوم انسانی رشته: زبان و ادبیات فارسی گرایش: شعر

فعالیت های ضمن تحصیل: مهمترین فعالیت ضمن تحصیل محمد جواد محبت، شعر و شاعری بود. طوری که او شعر

سرودن را مهمترین فعالیت خود نموده بود وی در این راستا غزل عاشقانه نیز سروده است. محبت به زبان کردی نیز شعر

می سراید. وقایع میانسالی : مهمترین واقعه این دوران ، این است که کارهای محمد جواد محبت. به ویژه غزل های دهه

پنجاه ایشان درمجله روشنفکر به چاپ رسیده است . فعالیتهای آموزشی : مهمترین فعالیت آموزشی محود جواد محبت

، شعر و شاعری است. طوریکه برای شاعران دهه چهل و پنجاه شعرهای اجتماعی و سیاسی او که بارگه های مشخص

عاطفی زبانی خاص برای خود داشت ، آشنا می باشد . مثلاً درمجله خوشه و دریچه تهران مصور نمونه هایی از کارهای

وی به یادگار مانده است . سایر فعالیتها و برنامه های روزمره : محمد جواد محبت شعری درمورد پرسش مهرداد که

مورد توجه اهل فن قرار گرفته است . همفکران فرد : یکی از همفکران محمد جواد محبت ، جلال آل احمد بود . این

دودر قصر شیرین باهم آشنا شدند . آرا و گرایشهای خاص : محمد جواد محبت بنا به عقیده و آراییی که دارد مخالف

جنگ و خونریزی است . بدان علت دربیانیه ای که از سوی روشنفکران و آزادیخواهان ایران علیه جنگ آمریکا و متحدانش درعراق صادر گشته است . این بیانیه را امضاء کرده و تمایل خود را به صلح و دوستی ابراز داشت . استاد محمد جواد محبت، چهره نا مآشنای ادب معاصر ایران، به عنوان یک شاعر، ب ین نیاز از معرفی است؛ اما آگاهی از

آثار، زبان، صور خیال، حوزه تأثیر، گستردگی دایره واژگانی، سلامت اندیشه، تعهد اجتماعی و جریان سیال، هنرمندانه و

۵

شکوه مندی را که او در ادب آیینی ما وارد ر کد و پنجره ای که روبه آفتاب و افق انقلاب گشود، بی تردید نیازمند معرفی

و شرح و تفسیر است.

دراین فرصت و تحت عنوان کتا بشناسی استاد، تنها شاخص های کمی آثار وی را بر می شماریم.

استاد محبت با آن که از سال های جوانی پیوسته ارتباط گسترده ای با مطبوعات داشته و علی رغم آنکه آثارش از آغاز

دهه چهل در نشریانی چون: اطلاعات هفتگی، جوانان، روشنفکر، فردوسی، تهرانمصور و توفیق، چاپ م یشد. تا سال

79

به چاپ رسیده، درجم عاوری و چاپ آثارش کوششی جدی مبذول « گزیده ادبیات معاصر » که نخستین دفتر شعرش در

نداشت اما از آن پس تاکنون، به خواهش دوستداران آثارش، یازده دفتر شعر مستقل خویش را منتشر کرده و در ویرایش

و گزینش هفت اثر نیز کوشش داشت هاست.

استاد محمدجواد محبت به فضل الهی این توفیق را یافته است که در فرصتی مغتنم، بیشتر اشعار خود را به صورت شعر علوی، «با موج عطرهاى بهشتی» موضوعی دست هبند یکرده و منتشر سازد. شعرهای مناقب محمدی(ص) در کتاب

از آن جمل هاند. برای سهولت دسترسی به «شعر شهادت» و «شعر جنگ»، فاطمیات، اشعار عاشورایی، نمازان هها، بهارانه ها

آثار استاد محبت، آثار وی را تحت دو عنوان کلی ارائه نمود:

الف : آثار مستقل

آثاری که با گزینش، ویرایش، ویراستاری و کوشش استاد محبت منتشر شد هاند، بررسی کرد هایم که می خوانید

ب: گزیده ادبیات معاصر

95ص، رقی برنده کتاب سال (مجموعه شعر محمدجواد محبت، چاپ دوم، تهران، کتاب نیستان)، 1381 اول 1378

به اشعار استاد محمدجواد محبت اختصاص یافته است. دراین «معلمشست و هشتمین اثر از مجموعه گزیده ادبیات معاصر

دفتر، 43 قطعه شعر در قالب های آزاد و کلاسیک از مجموعه اشعار پراکنده این شاعر معروف کرمانشاهی گردآوری و

گزینش شد هاست.

شعرهای این دفتر که بیشتر در قالب کلاسیک سروده شد هاند درباره موضوعات مختلف و متنوع احساسی، اجتماعی،

سیاسی و آیینی است.

چکیده نظرات محمدجواد محبت:

بنده شاعری را نمی شناسم که در تاریخ ادبیات نامی داشته باشد و به فراخور خود، از قرآن بهره ای نبرده باشد.

بوده است « . صفی « ما پیش از صفی علیشه تفسیری به شعر از قرآن نداشته ایم . این کار شگفت، کار

عمان سامانی اهل شهرکرد بوده است و مردی ده نشین بوده و البته شعرهایی که برای واقعه کربلا گفته است شیرین تر از

شعرهای صفی علیشه است.

۶

آقای موسوی گرمارودی حالا دیگر از کلاسیک های ادبیات دینی ماست . نثر آقای گرمارودی نیز « - خط خون » شعر

جدا از شعرشان -ویژه است . ترجمه قرآن ایشان نیز از این نثر ویژه بهره مند است.

چند شعر از محمد جواد محبت
زمانی که اشک لطف می کند
یک

ای گل بخت آرزوداران
در مناجات دیده بیداران
هم رکابت نسیم خلد برین
مقدمت از بهار، گلباران
روز آدینه قطره ای از اشک
نامه دعوتی ست از یاران
کاغذ از برگ گل کندامید
قلم از شاخه سپیداران
با طلوعت حضور خوشبختی
مژده راحت گرفتاران
می رسد با دعای اهل نماز
خوش نصیبی به خوب کرداران
به خدا می دهد ثمر آخر
اشک بی وقفه گنهکاران
دو

تو جان هر دو جهانی، ترا به جان سوگند
ترا به جان تمام پیامبران سوگند
ه بصدق سلطنت لاله الا الله
به آنچه داد رسالت خدا بدان، سوگند
به لطف عاطفه گرم مادر و فرزند
به این قداست پیوند در میان سوگند
به رمز و راز پراعجاب آسمان و زمین
۷

به صنع پاک خداوند مهربان سوگند
به آنچه هر که از آن می شود سعادتمند
به اشک پیر، به دین ورزی جوان سوگند
تراکه هست زمین سر فراز اکرامت
به رفعتی که ترا داده آسمان سوگند
بخواه، اذن شفاعت، ترا خدا بدهد

و فیض درک حضور ترا به ما بدهد.

با سلام خوش فصل

با سلام خوش فصل

سه اقاق‌ی یا

چار اقاق‌ی

شاید

با کمی فاصله از هم نزدیک پل چوبیست

پل چوبی نزدیک ن قات

و قنات

اندکی بالاتر از چشمه لیژان قدیم.

اول صبح بهار

ماه اول

یا نیمه دوم

انگار...

بی خیال

آرام آرام

قدم برمی داری

ناگهان می بینی

در هاله ای از عطر شناور هستی

با سلام خوش فصل

۸

روزت امروز

معطر شده است

مثل اینست که از دست نسیم

صبح را

عطر اقاق‌ی ها را

هدیه می گیری

می نوشی

می نوشی

می نوشی...

و دلت یاد خدا می افتد

روز از آغاز

مطهر شده است.

ای دل! ای...همسفر تنهایی
وقت کاریست که از دست تو برمی آید
تا، کسی نیست
بیا

سجده شکری بکنیم
قصر شیرین ای دیار آشنا
قصر شیرین! ای دیار آشنا
ر سزمین خرمی ها، مرحبا
مرحبا بر خاک دامنگیر تو
مرحبا بر عشق خوش تأثیر تو
پیچ و تاب شاد الوندت خوش است
بادهای گرم پیوندت خوش است
دشمنت از کین به ویرانی کشید
لیک از این نامردمی خیری ندید
بوم شوم است آن که ویران خواستت
۹

با چنین حالی پریشان خواستت
مهر تودر سینه ها افزود و رفت
نام خود با زنگ ننگ آلود و رفت
خانمانت را به تاراج آن که برد
لقمه دشنام و نفرین کرد و خورد
گرچه بر رویت در تلخی گشود
برد دشمن غیررسوایی نبود
گر به خاک افتاد، نخلی سرفراز
عمر ایمان باد، در خاکت دراز
دیده مشتاق غرق حیرت است
غرق حیرت از نهیب غیرت است
نخلی اینجا، نخلی آنجا سوخته
اخگر سبز از درون افروخته
لطف حق رویانده بار دیگرش
داده با رویش قرار دیگرش

چشم عبرت دید بر ویرانه ها

برگ های تازه نارنج را

با شگفتی هایی از این دست، ناب

در گیاه و نخل و خاک و باد و آب

بهر یاران مژده ای در کار هست

باز، آری فرصت دیدار هست.

ای دیار آشنا، یادت بخیر

سرزمین باصفا یادت بخیر

علی ای همای رحمت، تو چه « همه ما جلوه هایی از شعر آئینی را از کودکی به یاد داریم از شعر مشهور محتشم گرفته تا

را « در سایه سار نخل ولایت » ، و بعدها که بزرگ تر شدیم و به کتاب های شعر معاصران سری زدیم « آیتی خدا را

را و با نام علی موسوی گرمارودی و طاهره صفارزاده آشنا شدیم .این نام ها از پیش از انقلاب « سفر پنجم » دریافتیم و

رقم خورد « همصدا با حلق اسماعیل « اسلامی 57 آغاز شدند و تا فردای انقلاب و تا زمان اکنون تداوم یافتند . جوانی ما با

بعدتر آمد و سیدحسن حسینی زودتر از میان ما « گنجشک و جبرئیل « ؛ رسیدیم « تنفس صبح « به « کوچه آفتاب « و بعد در

۱۰

رفت البته دیرتر از سلمان هراتی که در شعر سپید آئینی ما جایگاه ویژه ای دارد و زودتر از قیصرامین پور که خیلی زود

دیر شد.

شعر پارسی که از همان صبحگاه زادنش در کلام رودکی و شهید بلخی، به مدح پیامبر اسلام) ص (میل کرد، در زبان

را دید که در پای « بزرگی « فردوسی شریعت را به رویکردی جهان نگرانه بدل کرد و از این رهگذر شاید تدارک نگاه

بود .این ها پیش از آن است که سنایی « ناصر « ، خوکان، در غلطان لفظ دری را نمی ریخت و به خسروی خوبان بودنش

«من « و « تن « ، به دلیل مدح امیرالمؤمنین) ع (تا از کف دادن سر پیش رود یا احمد غزالی از ترس برادر، شهر برجا نهد

برهاند .در شعر سعدی و نظامی و حافظ، در شعر مولانا، در شعر عراقی، در شعر همام و الخ ... این جلوه را می بینیم و

و تقریباً همزمانش « مکتب وقوع » در « وحشی » بعدها در دوران صفویه به شعر محتشم می‌رسیم و البته پیش از آن به شعر

به قصیده شگفت عرفی شیرازی درباره امیرالمؤمنین (ع). (در دوره قاجار، صفی‌علیشاه و عمان‌سامانی و یغما را داریم و

البته فروغی بسطامی را).

بعد اضافه کنیم به اسامی بسایر شاعران آئینی در دوران معاصر، بهار و همایی را و صادق سرمد را؛ و البته شهریار و

شعر « مهرداد اوستا را. به گفته محمد جواد محبت هیچ شاعر پارسی‌گوی صاحب نامی از این دایره بیرون نیست. پرونده

در پی تشریح تاریخ این نوع شعر نیست بلکه تنها منظری از آن را نشان می‌دهد. « آئینی

بگو بهار بیاید، پرنده پر بزند

سحر ز راه رسد آفتاب سر بزند

شکوفه خنده زنان با نسیم برگردد

نسیم مژد هراسان باسلام در بزند

بگو به بخت فرازای از دریچه غیب

مباد چشم حسودان، تو را نظر بزند

خوشا دلی که در آن شاخه دعا روید

خوشا جوانه بر آن شاخه بیشتر بزند

روا مدار خدایا به آنچه داده توست

۱۱

قضا زیان برساند، قدر ضرر بزند

روا مدار خدایا، به کشتزار امید

شریر پا بگذارد، حسد شرر بزند

دلم هوای تو را دارد ای امام رضا (ع)

بگو تفأل خیری براین سفر بزند

به یاد زند هیاد حسن منتظر قائم: از بنیان گذاران کیهان فرهنگی « خاک بهتر می‌داند: « و شعری باعنوان

ابر مهربان شد با خاک

خاک

مهربان شد با گل

گل